

СТАНОВИЩЕ

от доц. Даниела Иванова Попова, доктор

**относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и
научна степен „доктор“**

**на тема: „Морфологична характеристика на елитни футболисти
от Република Судан“**

представен от: Уаил Яхия Мохамед Али

Научен ръководител: проф. Мария Тотева, дмн

Футболът е най-практикуваният спорт в света, с около 265 милиона играчи, според Fifa. През 1930 г. с участието си на първото си световно първенство в Уругвай, той става „кралят на спорта и кралят на игрите“, според писателя Жан Жиро. Англичаните претендират, че са създали този спорт, позовавайки се на документи и различни предания. Голямо признание за футбола е включването му в Олимпийските игри. Суданската футболна асоциация ръководи този спорт в Судан от 1936г.

Спортните лекари винаги са проявявали значителен интерес към соматотипните характеристики на футболистите, а редица изследвания обсъждат тенденциите на промените, свързани със спецификата на играта. Специалистите са единодушни, че началният подбор трябва да е насочен към индивиди със специфични морфологични признаци като база за бъдещо развитие на специфични двигателни качества и умения. За съжаление, в Р Судан липсват традиции в медицинското обслужване на футбола, качествения подбор на състезателите, съобразно соматотипните им характеристики, както и в културата на хранене на спортистите. Всичко това прави темата на настоящата разработка изключително актуална.

Представеният от докторанта дисертационен труд е в обем от 148 страници. Правилно структуриран е в 3 глави и отговаря на изискванията за

подобен вид разработки. Онагледен е с 15 фигури, 34 таблици. Библиографията включва 177 литературни източника (40 на кирилица, 137 на латиница).

Литературният обзор е богат и в него е направен исторически преглед на развитието на футболната игра в световен мащаб, както и в Р Судан. Разгледани са аспектите на физическото развитие и спецификата на морфологичните признаци съобразно игровата позиция на футболистите, анализирани са конституционалните типове. Подробно е представен соматотипологичния метод на Heath-Carter с трите главни компонента на телесната структура и ролята на физическите и соматотипологичните признаци при подбора и селекцията в спортната практика. Отразени са резултати от соматотипологични проучвания на спортисти, практикуващи различни спортове, сред които и на български и футболисти от различни националности. Специално място в обзора е отделено на развитието на компонентите на телесната маса и ролята на тази информация за цялостния тренировъчен процес. Подчертано е значението на резултатите от изследване особеностите на физическата дееспособност на спортистите за спецификата на футболната игра. Не на последно място е разгледано и влиянието на екологичните и климатичните фактори върху морфологичните характеристики на човека, в частност при състезателите по футбол в Република Судан.

Работната хипотеза, изведена в края на обзора е ясно и конкретно формулирана.

Целта и задачите на проучването са формулирани точно. Предметът и обектът на изследването са отразени правилно.

Материал и организация на изследването: проучването обхваща 202 футболисти на средна възраст 28г. и 7 месеца, участници в националното първенство на Република Судан.

Инструментариум на изследването: проучването е проведено посредством измерване на антропометрични показатели, определяне състава на телесната маса, определяне соматотипа по метода на Heath-Carter.

От статистическите методи са използвани: вариационен анализ; корелационен анализ, t-критерии на Стюдънт, метод на Мартин, сравнителен анализ и честотен анализ. Получените данни са обработени с програмите SPSS 25 и Excel.

На базата на собствените данни от научното изследване са формулирани 7 извода, които обобщават данните от проучването. Установено е, че структурните особености на футболистите показват голямо разнообразие, обусловено от етническа принадлежност, географски условия и начин на живот. Анализът на състава на телесната маса установява средно ниво на развитие на мускулна маса и ниски стойности на мастната тъкан. Изследваният соматотип е с характеристиките на мезоморф-ектоморф, т.е. сравнено с литературните данни са установени значителни различия с оценките на водещи футболисти от други страни на света. Резултатите, получени в резултат на проучването доказват нуждата от високо ниво на компетентност при селекцията на състезателите, както и на тренировъчните програми, подходящи за приложение в Република Судан.

Най-важните приноси в докторския труд с теоретичен и практико-приложен характер, според мен, са свързани с организацията и провеждането на мащабно комплексно морфологично изследване на диференцирана популационна група, каквото до този момент не е правено. То доказва значението на зависимостта между телостроежа и спортната реализация и установяването на показателите на физическото развитие, които са важни за добрата физическа форма на състезателите. Апробираната методика би могла да се прилага за състезатели от други спортове в Р Судан.

Препоръките в дисертационния труд са конкретизирани и са свързани с:

1. Доказване необходимостта от изграждане на система за подбор на футболисти в Р Судан, съобразно антропометричните им показатели;
2. Повишаване квалификацията на спортно-педагогическите кадри във връзка с прилагане на адекватен подбор и селекция на подрастващи судански футболисти.
3. Създаване на комплексна методика за целенасочено въздействие върху морфологичния статус на футболистите, със съдействието на футболния съюз на Р Судан.

Във връзка с дисертационния труд са представени **три публикации** на докторанта в пълно съответствие с минималните национални изисквания.

Представеният автореферат в обем от 42 стр. е оформен и представен съгласно изискванията в чл. 59(1) от Наредбата за придобиване на ОНС „доктор“ в НСА „Васил Левски“.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Давам убедено своята **положителна оценка** на настоящия дисертационен труд, съответстващ на изискванията за такъв тип разработки и съдържащ научни резултати, които представляват принос в науката. В представения за становище докторат няма наличие на плагиатство и същевременно той отговаря на минималните национални изисквания за научна дейност за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, ПН. 7.5 Здравни грижи.

В тази връзка, гласувам с положителен вот да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ на Уаил Яхия Мохамед Али.

31.07.2022 г.

Изготвил становището:.....

гр. София

/доц. Даниела Попова, доктор/

STANDPOINT

by Assoc. Prof. Daniela Ivanova Popova, Ph.D.

**on: Dissertation for the award of educational and scientific degree
"Doctor" on the topic:**

“Morphological characteristics of elite soccer players in the Republic of Sudan”

presented by: Waeil Yahya Mohamed Ali

Scientific adviser: Prof. Maria Toteva, MD

Soccer is the most played sport in the world, with around 265 million players, according to FIFA. In 1930, with its participation in his first World Cup in Uruguay, soccer became "the king of sports and the king of games", according to the writer Jean Giraud. The English claim to have created this sport, citing documents and various lore. A great recognition for football is its inclusion in the Olympic Games. The Sudanese Football Association has been governing the sport in Sudan since 1936.

Sports physicians have always shown considerable interest in the somatotype characteristics of soccer players and a number of studies discuss trends in sport-specific changes. Specialists are unanimous that the initial selection should be aimed at individuals with specific morphological features as a basis for future development of specific motor qualities and skills. Unfortunately, in the Republic of Sudan, there is a lack of tradition in medical care, the quality selection according to somatotype characteristics, as well as in the culture of nutrition of football players. All this makes the topic of the present development extremely relevant.

The dissertation presented by the doctoral student is 148 pages long. It is properly structured in 3 chapters and meets the requirements for similar type of scientific work. It's illustrated with 15 figures and 34 tables, while the bibliography includes 177 literary sources (40 in Bulgarian and 137 in English).

The literature review is extensive and provides a historical overview of the development of the game of football globally as well as in the Republic of Sudan. Aspects of physical development and the specificity of morphological qualities are considered to the playing position of the football players, the constitutional types were analyzed. The somatotypological method of Heath-Carter is presented in detail with the three main components of the body structure and the role of physical and somatotypological signs in the selection of sports practice. The results of somatotypological studies of athletes practicing various sports, including Bulgarian and other football players are reflected. A special place in the overview is devoted to the development of body mass components and its relevance for the overall training process. The importance of the results of this research into the specifics of the physical performance of athletes for the specifics of the sport of football is emphasized. Last but not least, the influence of environmental and climatic factors on the morphological characteristics of athletes, football players in particular, in the Republic of Sudan, has been examined.

The working hypothesis presented at the end of the review is clearly and concretely formulated.

The purpose and tasks of the study are precisely formulated. The subject and object of the study are correctly reflected.

Content and organization of the study: the study covers 202 football players with an average age of 28 years and 7 months, participants in the national championship of the Republic of Sudan.

Instrumentation of the study: the study was conducted by measuring anthropometric indicators, determining the composition of the body mass, determining the somatotype according to the Heath-Carter method.

The following statistical methods were used: variation analysis; correlation analysis, Student's t-tests, Martin's equation, comparative analysis and frequency analysis. The obtained data was processed with SPSS 25 and Excel programs.

Based on the own data from the scientific research, 7 conclusions were formulated that summarize the data from the study. It has been established that the structural features of football players show great diversity, determined by ethnicity, geographical conditions and lifestyle. Analysis of body mass composition found an average level of muscle mass development and low values of adipose tissue. The studied somatotype has the characteristics of a mesomorph-ectomorph, compared to the literature data, there were significant differences found with the evaluations of leading football players from other countries of the world. The results obtained from this study prove the need for a high level of competence in the selection of athletes as well as training programs suitable for application in the Republic of Sudan.

The most important contributions in the doctoral work of a theoretical and practical-applied nature, in my opinion, are related to the organization and conduct of a large-scale complex morphological study of a differentiated population group, which has not been done until now. It proves the importance of the dependence between body composition and sports realization and the establishment of indicators of physical development, which are important for the good physical shape of the competitors. The proven methodology could be applied to athletes from other sports in the Republic of Sudan.

The recommendations in the dissertation are specified and are related to:

1. Proving the need to build a system for selecting football players in the Republic of Sudan, according to their anthropometric indicators;
2. Increasing the qualification of the sports and teaching staff in connection with the implementation of adequate selection and selection of young Sudanese football players.

3. Creation of a complex methodology for targeted impact on the morphological status of football players, with the assistance of the Football Union of the Republic of Sudan.

In connection with the dissertation, **three publications** of the doctoral student are presented in full compliance with the minimum national requirements.

The presented abstract in a volume of 42 pages is designed and presented according to the requirements in Art. 59(1) of the Ordinance on the acquisition of the Educational and scientific degree "Doctor" in the National Sports Academy "Vasil Levski".

IN CONCLUSION: I give my **positive assessment** of the current dissertation work with confidence, corresponding to the requirements for this type of development and containing scientific results that represent a contribution to science. There is no plagiarism in the doctorate presented for opinion, and at the same time it meets the minimum national requirements for scientific activity for obtaining the educational and scientific degree "doctor", Professional direction 7.5 Health Care.

In this regard, I am voting with a positive vote to award the educational and scientific degree "Doctor" to Waeil Yahya Mohamed Ali.

31.07.2022 г.

Sofia

Prepared by:.....

/assoc. prof. Daniela Popova, PhD/

